

zaaknummer 2015 W 1471

11 mei 2016

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. A.W.E.S. van Duyneveldt-Franken, advocaat te
Leiden,

tegen:

wijlen [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Salesianen van Don Bosco.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 18 juni 2015 nadat de klacht telefonisch op 17 april 2015 was ingediend.

Op 12 augustus 2015 is bij de griffie namens de Salesianen van Don Bosco een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van mr. R.P. Baetens, advocaat.

Op 17 maart 2016 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. A.W.E.S. van Duyneveldt-Franken.

Namens de Salesianen van Don Bosco zijn verschenen [naam], provinciaal overste, en mr. R.P. Baetens, advocaat.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. In zijn jeugd woonde klager vlakbij het jongensinternaat [naam] in [plaats]. Bij het internaat zat een oratorium waar naschoolse activiteiten werden georganiseerd. Klager was lid bij het oratorium en kwam daar zeer frequent. Voor de jeugd was er weinig te doen en bij het oratorium konden spelletjes worden gedaan en kon je strips lezen en dergelijke. Klager mocht vaak achter het loket zitten om snoepjes te verkopen en spullen uit te lenen. Aangeklaagde was altijd aanwezig. Hij was aardig en schonk klager aandacht. In eerste instantie was dit familiair, maar het werd steeds intiemer.

Op enig moment hielp aangeklaagde klager met het maken van een tafeltennisbatje. Tafeltennis was, en is, de grote passie van klager. Aangeklaagde zat dicht bij klager en hij raakte klager

constant aan. Na verloop van tijd begon aangeklaagde klager te bevoelen. Hij ging dan met zijn hand in de broek van klager en voelde aan klagers penis.

Toen na een brand in 1956 een nieuw oratorium werd gebouwd veranderde de aard van het seksueel misbruik. In het nieuwe oratorium dat 15 maanden later gereed was, had aangeklaagde een eigen kamer waar hij klager mee naartoe nam. "*Daar ging het pas echt mis*", aldus klager. Aangeklaagde betastte klager en bevredigde hem oraal. Ter zitting heeft klager verklaard dat hij het was die aangeklaagde oraal moest bevredigen en niet omgekeerd. Klager denkt dat dit tweeënhalft jaar geduurd heeft, namelijk vanaf de eerste klas van de MULO, en eens in de een à twee weken plaatsvond. Ook drong aangeklaagde met zijn vinger en later met zijn penis in de anus van klager. Aangeklaagde zei tegen klager dat dit goed voor hem was. Klager denkt dat aangeklaagde ongeveer tien keer anaal bij hem is binnengedrongen.

Toch bleef klager naar het oratorium gaan. Dit was namelijk de enige plek waar klager kon tafeltennissen. Voor klager werd het ondergaan van het misbruik iets wat hij moest doorstaan om te kunnen blijven deelnemen aan de leuke activiteiten in het oratorium. Omdat het niet goed ging op school, ging klager op zijn 16^e naar een andere school. Dit was voor klager het moment om te besluiten niet langer naar het oratorium te gaan. Vanaf dat moment is het misbruik gestopt.

2.2. Klager durfde niet aan zijn ouders te vertellen wat aangeklaagde hem aandeed. Hij was bang dat hij op zijn kop zou krijgen van zijn vader. Uit angst en schaamte heeft hij het lange tijd weggestopt. Aan zijn echtgenote heeft klager 15 jaar geleden verteld wat hem is overkomen.

Klager heeft altijd moeite gehad met seksualiteit. Hij is bang om anderen te kwetsen.

Klager heeft geen kinderen en heeft ook niet geprobeerd om vader te worden. Hij was bang dat zijn kinderen hetzelfde kon overkomen.

Nadat klager door een collega onheus werd beticht van seksueel misbruik, kreeg klager een burnout. Klager heeft vervolgens aan zijn huisarts verteld over het seksueel misbruik door aangeklaagde. Door zijn huisarts werd klager doorverwezen naar een psychotherapeut in [plaats].

2.3. Klager vindt het moeilijk te geloven dat de R.-K. Kerk niet wist van het misbruik. Daarom vindt hij het belangrijk om zijn verhaal te vertellen.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De advocaat van de Salesianen van Don Bosco heeft in zijn schriftelijke reactie gesteld dat uit onderzoek is gebleken dat het gedrag van aangeklaagde niet steeds onbesproken is geweest. In [maand] [jaar] is aangeklaagde twee dagen onderwerp geweest van politieonderzoek wegens 'ongeoorloofde handelingen met kinderen'. De zaak werd voorwaardelijk geseponneerd onder de voorwaarde dat aangeklaagde niet meer bij jeugdwerk zou worden ingezet. Een en ander was destijds voor de provinciaal voldoende aanleiding om aangeklaagde per direct uit het jeugdwerk terug te trekken.

In [jaar] deed een gerucht de ronde dat aangeklaagde een jongen zou hebben betast onder het mom van een studie anatomie. Dit had een onmiddellijke overplaatsing tot gevolg.

In de periode waarin het misbruik van klager plaats zou hebben gevonden, werkte aangeklaagde inderdaad in [plaats]k. Ook had hij een eigen kamer in het oratorium.

De klacht van klager dient gelet op het voorgaande en in relatie tot het steunbewijs zeer serieus te worden genomen, aldus mr. Baetens.

Ter zitting heeft [provinciaal overste] verklaard dat het verhaal van klager hem raakt. Hij schaamt zich voor hetgeen aangeklaagde klager heeft aangedaan. Hiervoor heeft [provinciaal overste] zijn excuses aangeboden. Het had nooit mogen gebeuren.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer 60 jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. Het misbruik bouwde langzaam op; van (te) dicht tegen klager aanzitten tot de daadwerkelijke betastingen boven en onder de kleding vanaf '57/'58. Van zijn 10e tot zijn 16e is klager door aangeklaagde opbouwend, veelvuldig seksueel misbruikt. Het misbruik begon met het betasten van klager boven de kleding. Dit ging over in het betasten van klager onder zijn kleding en het oraal bevredigen van aangeklaagde door klager. Het oraal bevredigen van aangeklaagde heeft gedurende tweeënhalve jaar plaatsgevonden (vanaf de eerste klas van de MULO). Ongeveer tien keer is aangeklaagde met zijn vinger en/of penis binnengedrongen in de anus van klager.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de schriftelijke verklaring van zijn echtgenote, waaruit volgt dat klager begin jaren 90 aan haar heeft verteld dat hij een aantal jaren door aangeklaagde veelvuldig seksueel is misbruikt en ook is verkracht. Ook heeft de Klachtencommissie acht geslagen op het huisartsenjournaal en een kopie uit het GGZ dossier van klager. Uit deze stukken volgt dat klager met zijn behandelaars heeft gesproken over seksueel misbruik in zijn jeugd. Tenslotte is namens de Salesianen van Don Bosco naar voren gebracht dat er aanwijzingen zijn gevonden die erop wijzen dat aangeklaagde later meermaals in verband is gebracht met grensoverschrijdend gedrag richting minderjarigen.

Een en ander in onderlinge samenhang bezien ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 10 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Ambtshalve wijst de Klachtencommissie klager er op dat hij zich bij een gegrondverklaring van zijn klacht door de kerkelijk gezagsdrager voor het verkrijgen van schadevergoeding kan wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Salesianen van Don Bosco de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 11 mei 2016 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, drs. L. Erfteijer en mr. F.A.A. Duynstee, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure heeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.